

Лекція 5.

Алкілування карбонільних сполук **(с/к сучасний органічний синтез,** **доц. М.О.Колосов)**

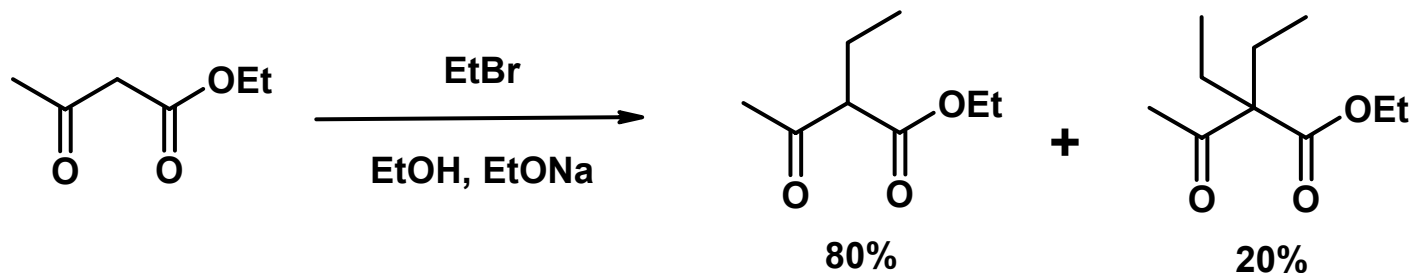
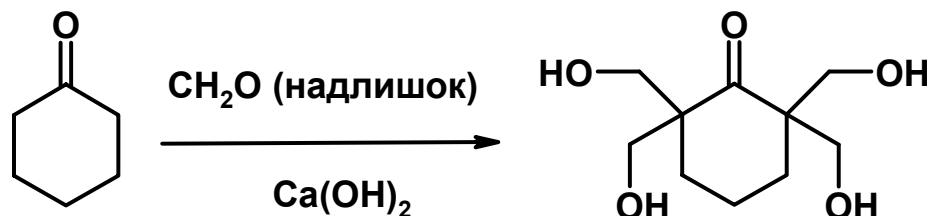
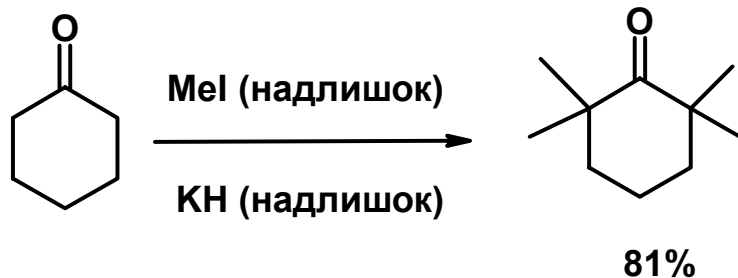

- 1. Проблема процесу алкілування.**
- 2. Алкілування силілових етерів енолів.**
- 3. Алкілування літієвих енолятів.**
- 4. Взаємодія α,β -ненасичених карбонільних сполук з металорганічними реагентами.**
- 5. Реакція альдольно-критонової конденсації: обмеження та спектр застосування.**
- 6. Селективність алкілування ацетооцтового естеру: C(2)-, O-, C(4)-напрямки.**
- 7. Інші способи алкілування.**

1. Головні проблеми процесу алкілування.

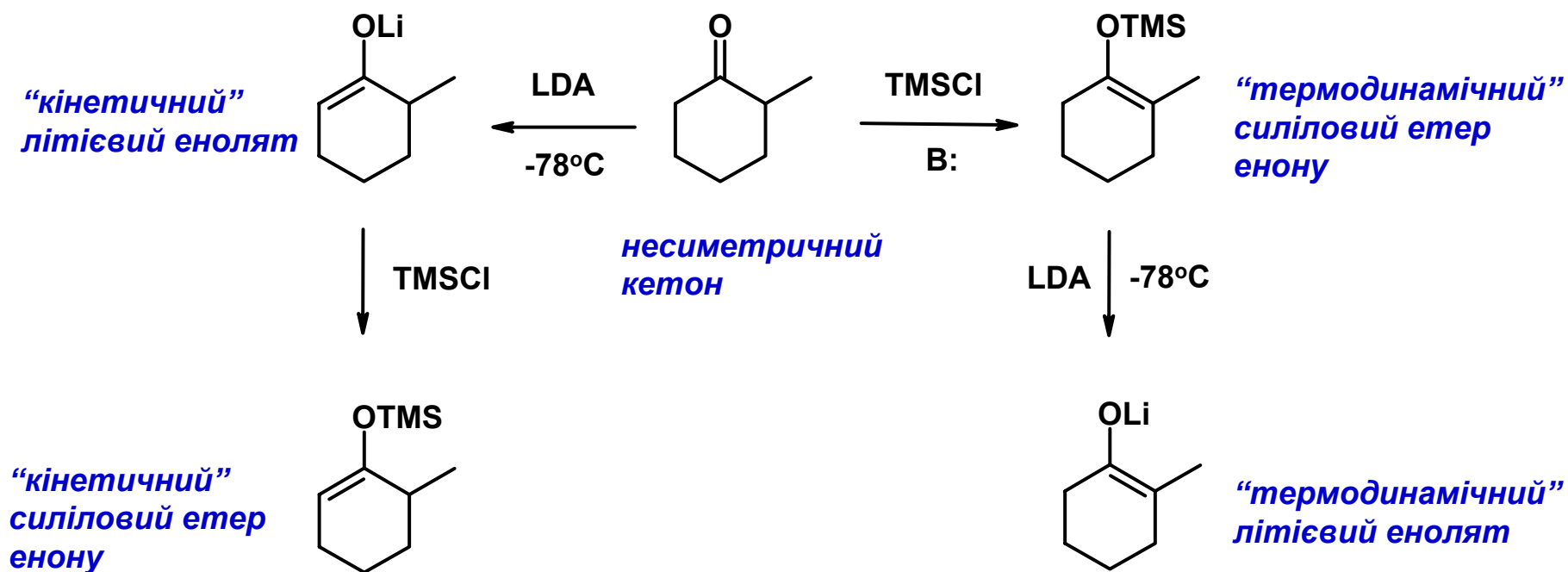
2

Поліалкілування з-за наявності енольної форми для монозаміщених продуктів, аналогічній енольній формі вихідних сполук:

Вирішення: алкілування силілових етерів енолів, літієвих енолятів енамінів та, загалом, синтетичних еквівалентів карбонільних сполук, які не можуть взаємодіяти з 2-ма екв. електрофілу в умовах реакції

Синтез силілових етерів енолів та літієвих енолятів

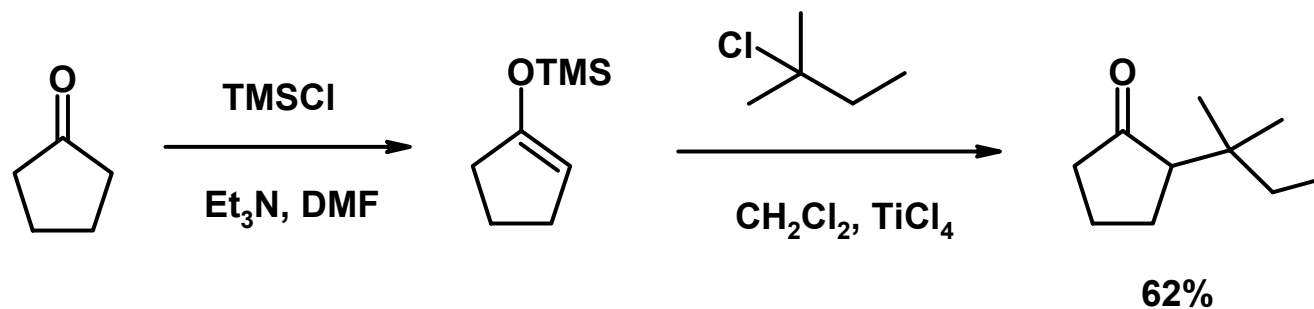

LDA = (i-Pr)₂N⁺ Li⁻; TMS = Me₃Si.

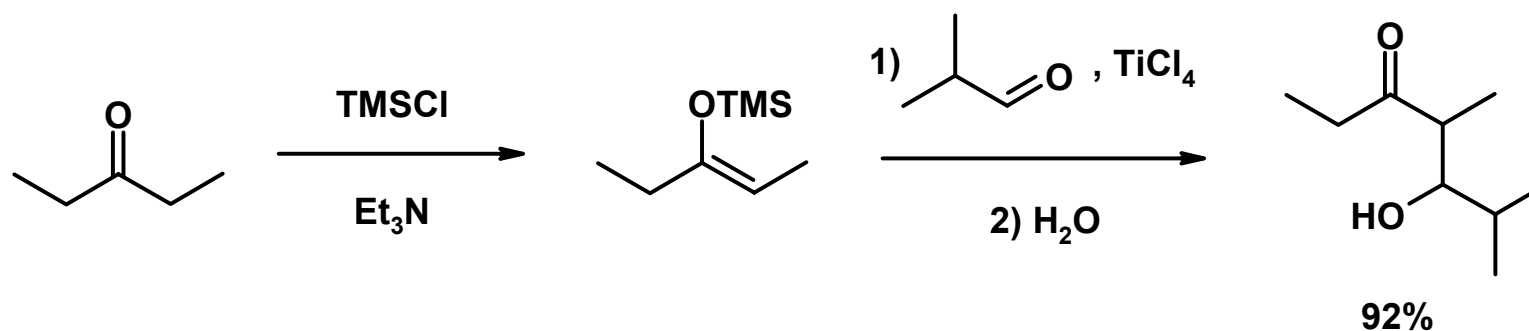
Роль стерично заміщених вторинних амідів літію. Аналоги (BMDA), повторення понять кінетично та термодинамічно контрольованих процесів

2. Алкілування силілових етерів енолів.

4

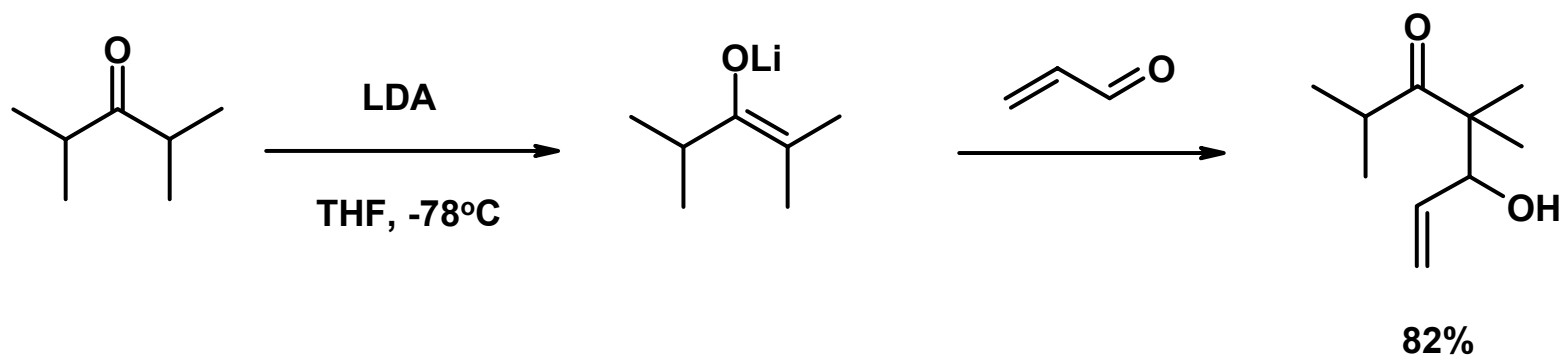
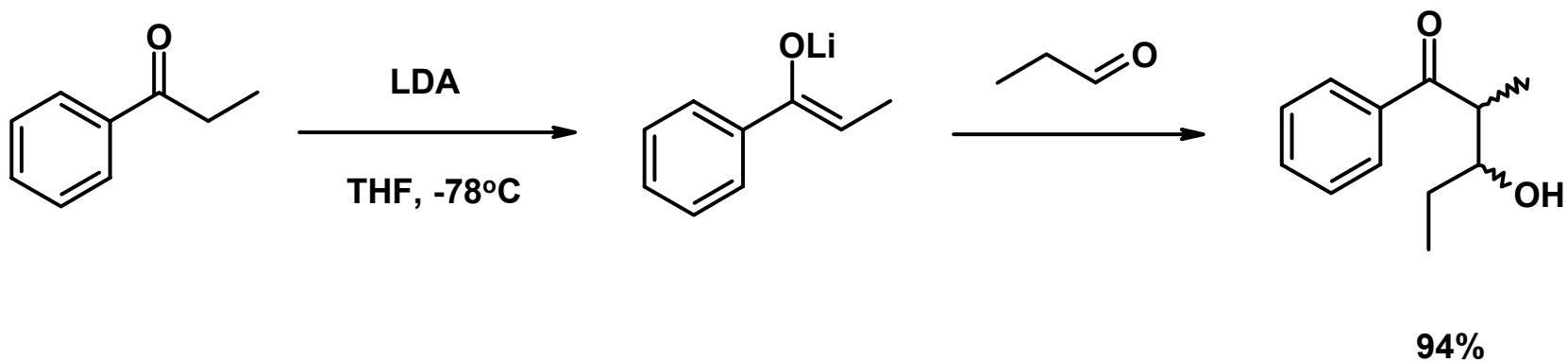
Зауваження: принципова неможливість алкілування кетонів третинними алкілгалогенідами (на відміну від силілових етерів)

Альдольна конденсація за Мукаймою

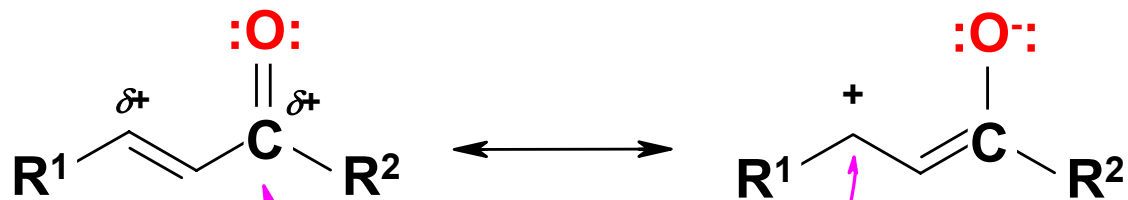
3. Алкілування літієвих енолятів.

5

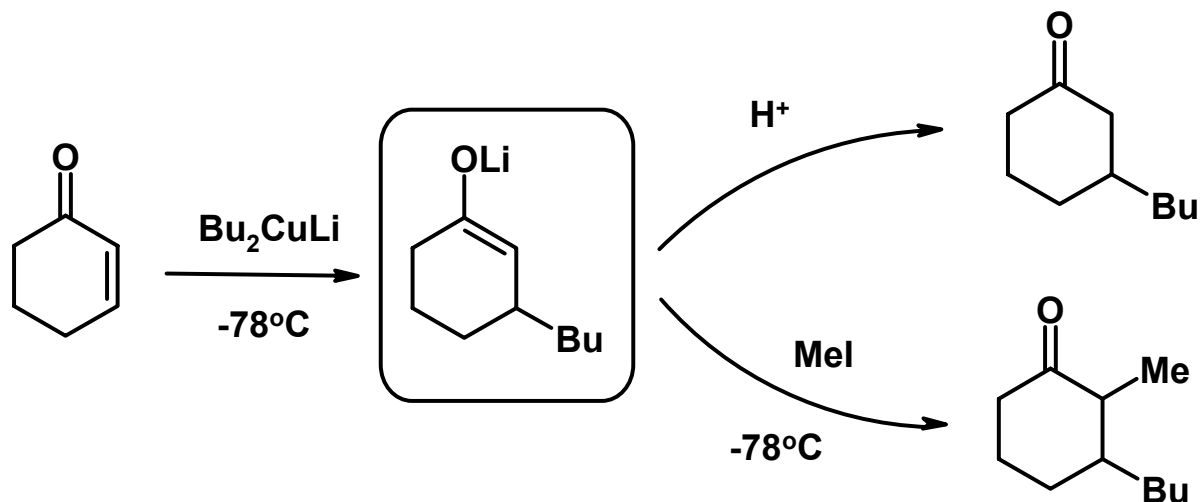
4. Взаємодія α,β -ненасичених карбонільних сполук з металорганічними реагентами.

Проблема: взаємодія може проходити щонайменше за двома електрофільними центрами:

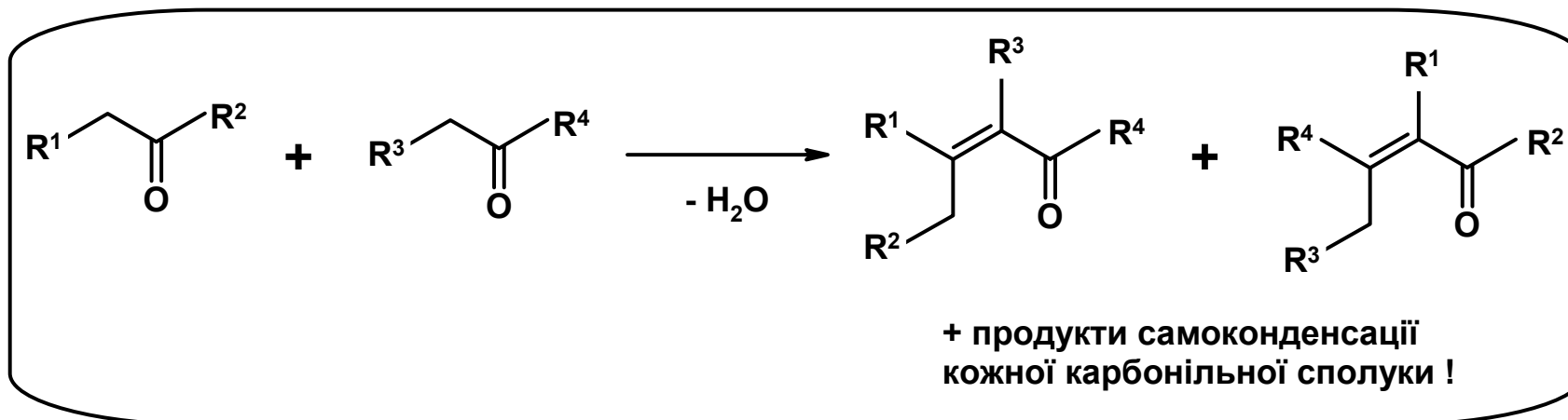
1,2-приєднання:
реалізується у разі альдегідів,
а також більш основних, менших за
розміром металоорганічних
сполук (зарядовий контроль)

1,4-приєднання:
реалізується у менш основних
(більш нуклеофільних)
металоорганічних сполук
(орбітальний контроль).
Переваги R_2CuLi !

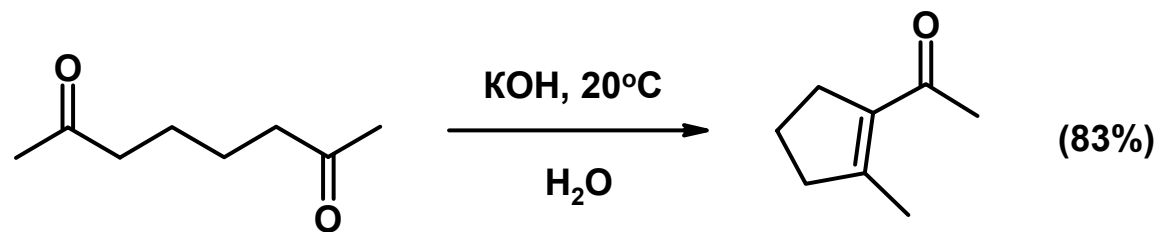
5. Реакція альдольно-критонової конденсації: обмеження та спектр застосування. 7

Проблема: взаємодія двох різних карбонільних сполук, загалом, має відбуватися з утворенням суміші продуктів реакції (знати механізм реакції у кислому та основному середовищі!).

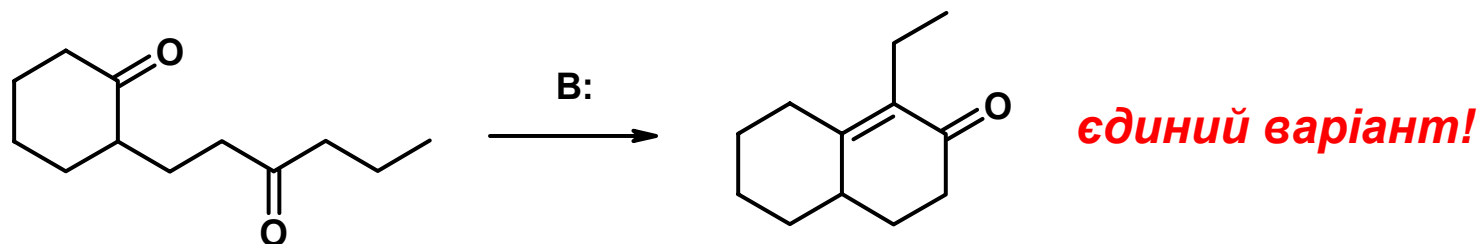
На утворення одного продукту можна розраховувати у таких випадках.

1) Протікання внутрішньомолекулярної конденсації:

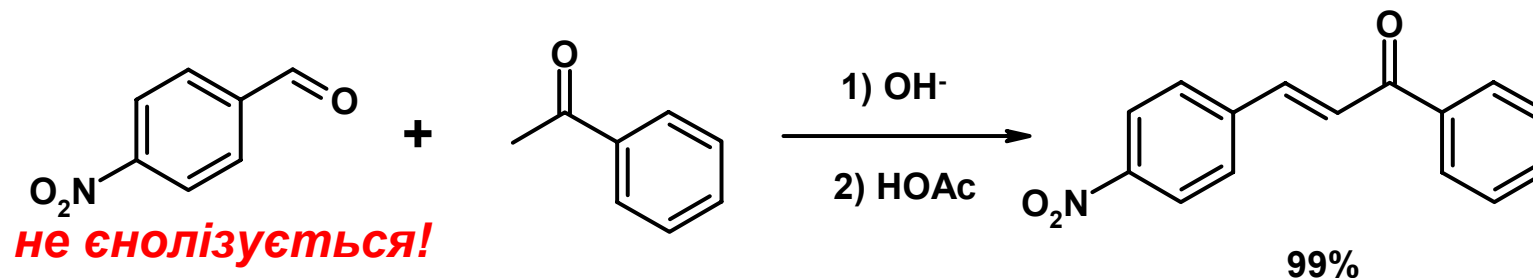

5. Реакція альдольно-кетонової конденсації: обмеження та спектр застосування. 8

1) Протікання внутрішньомолекулярної конденсації:

2) якщо одна з карбонільних сполук не може енолізуватися:

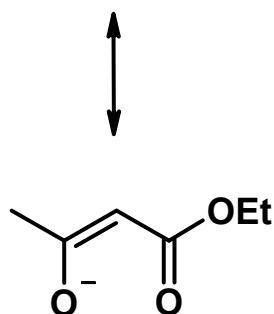
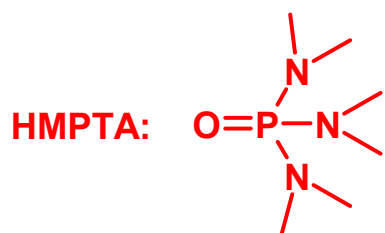
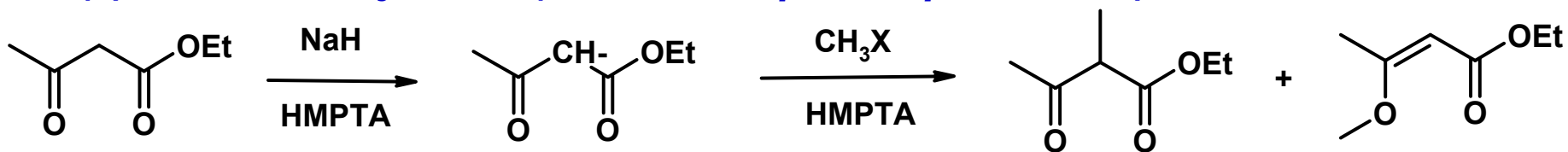
Матеріали за темою: синтез Робінсона-Манніха; синтез тропінону Робінсоном та Вільштеттером

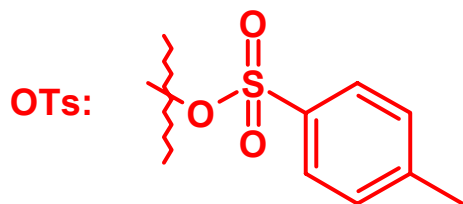
6. Селективність алкілування ацетоцтового естеру: C(2)-, O-, C(4)-напрямки.

9

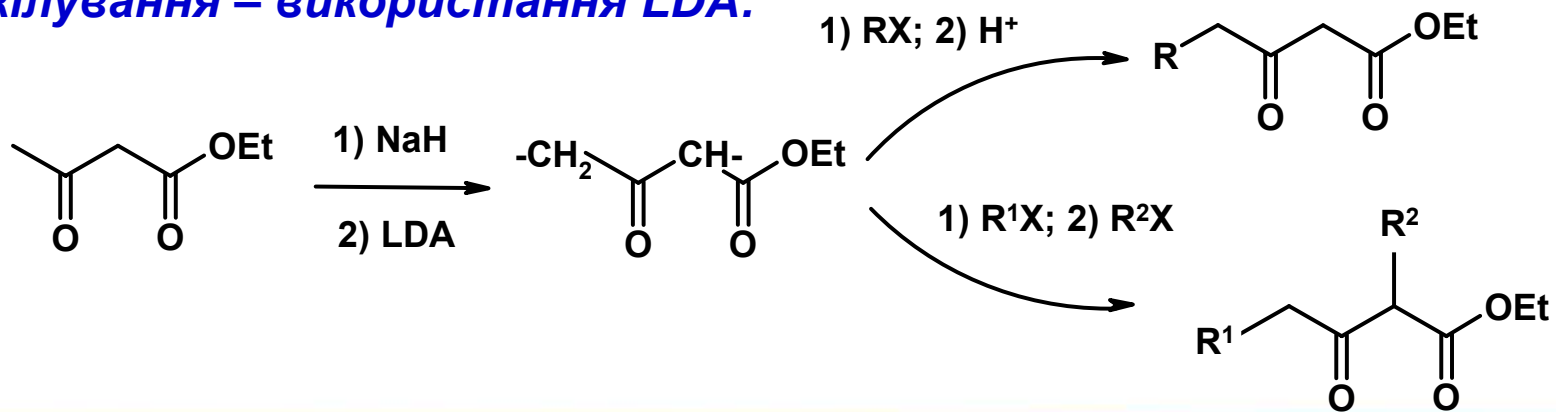
C(2)- та O-алкілування (поняття про теорію ЖМКО)

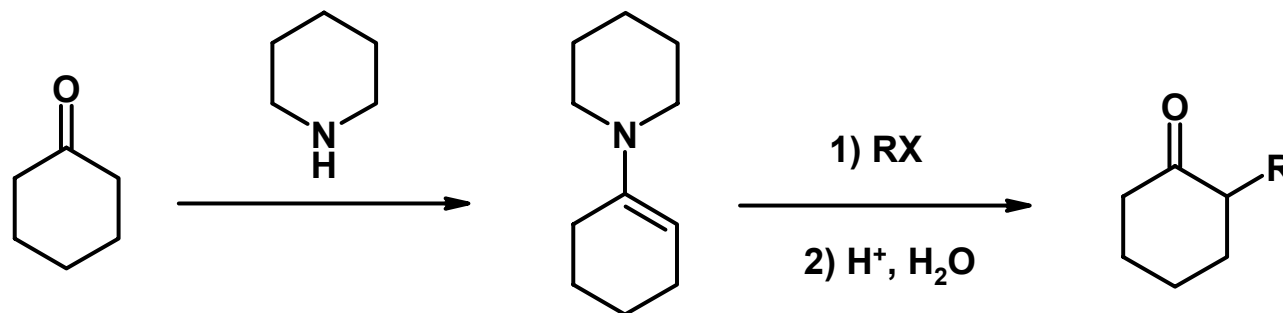
X = I	97%	3%
X = OTos	3%	97%

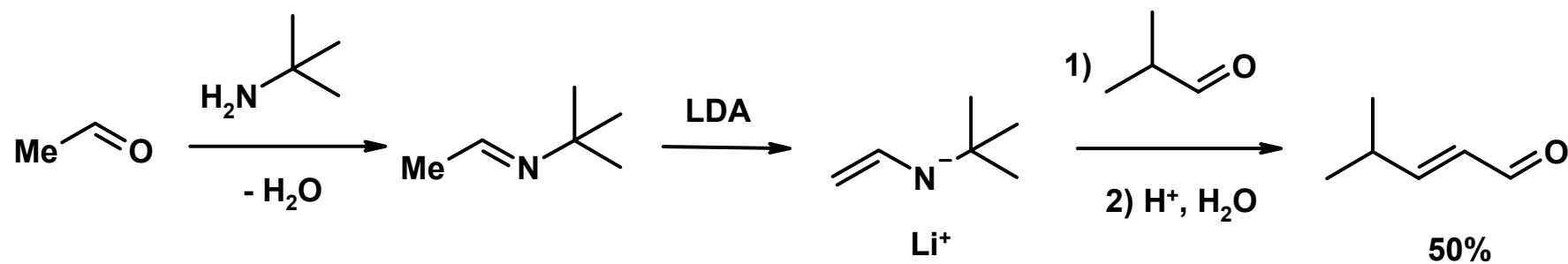
C(4)-алкілування – використання LDA:

Алкілювання енамінів:

Алкілювання аза-енолятів:

Методи синтезу:

1. Реутов О.А., Курц А.Л., Бутин К.П. Органическая химия (тт. 1-4). М., МГУ (разные издания).
2. Clayden J., Greeves N., Warren S. Organic Chemistry. Oxford Press (diff. ed.).
3. <http://www.chem.msu.su/rus/teaching/djadchenko-synthmethods/welcome.html>
4. <https://www.masterorganicchemistry.com/>
5. <https://www.organic-chemistry.org/>

Планування синтезу та ретросинтетичний аналіз:

1. В. Смит, А. Бочков, Р. Кейпл. Органический синтез: наука и искусство. М., Мир, 2001.
2. <http://www.chem.msu.su/rus/teaching/brusova1/welcome.html>